

ToSEE – Turizam u južnoj i istočnoj Europi

5. MEĐUNARODNA ZNANSTVENA KONFERENCIJA

Kreiranje inovativnog turističkog doživljaja: Put prema prodljenju turističke sezone

SVEUČILIŠTE U RIJECI UNIVERSITY OF RIJEKA
FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
FACULTY OF TOURISM AND HOSPITALITY MANAGEMENT
OPATIJA, HRVATSKA CROATIA

Ministarstvo turizma
REPUBLIKE HRVATSKE

Kontakt
RIJEKA

Opatija
GRADA OPATIJA

OPATIJA
OPATIJSKA RIVIJEZA
TURISTIČKA ZAJEDNICA
GRADA OPATIJE

TURIZAM info
ČASOPIS ZA TURIZAM, GASTRONOMIJU I HOTELIJERSTVO

16. – 18.
SVIBNJA 2019.,
OPATIJA,
HRVATSKA

Sveučilište u Rijeci,
Fakultet za menadžment
u turizmu
i ugostiteljstvu

GARI CAPPELLI, ministar turizma

Turizam je globalni instrument i pokretač razvoja mnogih inovativnih i razvojnih procesa, kreator novih radnih mjeseta i zato želimo da budući razvoj turizma u našoj zemlji bude temeljen na odgovornim i održivim načelima. Upravo će održivost i inovativnost biti temelj nove Strategije do 2030. a cikloputan do-prinos našem turističkom sustavu pridonijet će i reorganizacija koju ćemo imati od 2020. godine kada na snagu stupa novi paket turističkih zakona. S ciljem daljnog jačanja kvalitete, podizanja konkurenčnosti naše zemlje i boljeg pozicioniranja na svjetskoj karti, novi zakonodavni sustav sukladan je suvremenim trendovima i potrebama tržista.

Uspostavljamo sustav turističkih zajednica po načelu destinacijskog menadžmenta uz naglasak na decentralizaciju, profesionalizaciju i ravnomjerni razvoj svih djelova Hrvatske. Njime potičemo sporazumno udruživanje, a kvalitetu i inovaciju turističkog proizvoda postaju odlučujućim čimbenicima u konkurentskoj utakmici na turističkom tržištu. U takvim uvjetima destinacijski menadžment dobiva veliku šansu, ali i odgovornost za poslovanje turističke organizacije čiji se rezultati ogledaju u razvoju i unaprednjenu turističku destinacije.

Turizam treba biti i zaštitnik prirodne i kulturne baštine kao glavnih osnova za razvoj atraktivnih turističkih proizvoda i usluga. Zbog turizma se mnoge usluge i infrastruktura značajno unapređuju što pridonosi kvaliteti života naših građana, stoga treba isticati kako budućnost potiča na održivosti, ali i odgovornosti svih uključenih strana, od stanovnika do javnog i privatnog sektora. Radi toga, u modernom upravljanju turizmom nagonjak mora biti na odgovornom turizmu i mjenjenju pokazatelja održivosti.

Danas je prilika da se svi podspejimo kako održivost nije samo „zeleno“ poslovanje, održivost je i odgovorno upravljanje svim procesima u destinaciji koji će, kroz smanjenje sezonalnosti i bolju zaposlenost, u končnici pridonjeti očuvanju baštine i donjeti veću društveno-gospodarsku korist svojim lokalnim zajednicama, ali i šire. Bitno je da svaka pojedina destinacija definira svoje turističke prioritete i ciljeve te prema tome kreira turistički proizvod koji će biti sukladan višim planovima. Naglašavam kako u kreiranju turizma destinacije moraju biti uključeni i njeni stanovnici, kao i javni i privatni sektor - država je tu da pomogne sufinanciranjem projekata i stvaranjem okvira.

Prof. dr. sc. DORA SMOLČIĆ JURDANA, dekanica FMTU-a

Služenje zajednici i sudjelovanje u razvoju društva jedna je od temeljnih komponenti misije modernih sveučilišnih ustanova. Stoga je intenziviranje suradnje sa zajednicom i gospodarstvom i izgradnjom mreže partnerstva nužnost za razvoj Fakulteta, ali i za razvoj zajednice i gospodarstva kojima je transfer znanja potreban. Fakultet, s obzirom na specifičnost područja obrazovanja i stratešku opredijeljenost Republike Hrvatske prema razvoju turizma, ima posebno značajnu ulogu. Turizam je i jedno od područja pametne specijalizacije Sveučilišta u Rijeci. Istraživačke aktivnosti usmjeravamo ka konkretnim potrebama gospodarstva i lokalne zajednice provodeći znanstvena istraživanja o temama koje su znanstveno izazovne i relevantne i na globalnoj razini, i vrlo aplikativne i mogu pridonijeti razvoju turizma te donošenju odluka pojedinih dionika.

Održavanje znanstvenih konferencija, tematskih skupova, okruglih stolova, ciljane edukacije pojedinih skupina i dionika značajna su segment aktivnosti Fakulteta koji doprinosi njegovoj afirmaciji, integraciji znanosti i prakse, razvoju mreže pozitivnih odnosa s okruženjem, što se u konačnici pozitivno reflektira na sam fakultet, nastavnike i studente.

Istraživačke i stručne kompetencije

Fakultet usmjerava na usluge izrade stručnih i znanstvenih projekata, studija i elaborata, savjetodavne usluge te razlike, tržišno vrednovane oblike obrazovanja sukladno snažnoj prisutnoj potražnji u Hrvatskoj i susjednim zemljama.

Međunarodna znanstvena konferencija ToSEE – Turizam u južnoj i istočnoj Europi održava se ove godine po peti put te se fokusira na temu od posebnog interesa kako za Hrvatsku, tako i cijelo mediteransko područje. Što poduzeti da se sezonalnost turističkih kretanja smanji i da zaživi cijelogodišnji turizam? Koja su očekivanja turista, što nam kažu iskustva drugih destinacija? Kako formirati inovativne programe i ponudu koji će rezultirati visokom razinom zadovoljstva turista i osigurati im nezaboravno turističko iskustvo? O navedenim temama često slušamo od turističkih profesionalaca, a međunarodna znanstvena konferencija ToSEE prigoda je da ih sučelimo s rezultatima znanstvenih istraživanja i synergijom znanosti i prakse dodemo do novih inovativnih rješenja. Iznimno mi je zadovoljstvo da smo i ove godine na našoj konferenciji okupili eminentne znanstvenike iz zemlje i inozemstva, i vjerujemo, pridonijeli dinamičnom i uspešnom razvoju hrvatskog turizma te koristim prigodu zahvaliti svima koji su podržali konferenciju i pridomjeli njenoj uspješnoj realizaciji.

Istraživačke i stručne kompetencije

tirati visokom razinom zadovoljstva turista i osigurati im nezaboravno turističko iskustvo? O navedenim temama često slušamo od turističkih profesionalaca, a međunarodna znanstvena konferencija ToSEE prigoda je da ih sučelimo s rezultatima znanstvenih istraživanja i synergijom znanosti i prakse dodemo do novih inovativnih rješenja. Iznimno mi je zadovoljstvo da smo i ove godine na našoj konferenciji okupili eminentne znanstvenike iz zemlje i inozemstva, i vjerujemo, pridonijeli dinamičnom i uspešnom razvoju hrvatskog turizma te koristim prigodu zahvaliti svima koji su podržali konferenciju i pridomjeli njenoj uspješnoj realizaciji.

U OPATIJI SE OD 16. DO 18. SVIBNJA ODRŽAVA PETA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA TOSEE – TOURISM IN SOUTHERN AND EASTERN EUROPE

Cilj je predstaviti najnovija istraživanja u području novih vrsta turizma koji imaju važnu ulogu u produženju sezone kao i promovirati činjenicu da turisti žele nova, drugačija iskustva u destinaciji

Ove godine od 16. do 18. svibnja održava se peta međunarodna konferencija ToSEE – Tourism in Southern and Eastern Europe. Tema ovogodišnje konferencije je „Kreiranje inovativnog turističkog doživljaja: Put prema produljenju turističke sezone“. Cilj je predstaviti najnovija istraživanja u području novih vrsta turizma koji imaju važnu ulogu u produženju sezone i promovirati činjenicu da turisti žele nova, drugačija iskustva u destinaciji.

Veliki broj pristiglih prijava potvrđuje atraktivnost teme ove konferencije. Na ovogodišnjoj konferenciji će se prezentirati najnoviji rezultati istraživanja međunarodnih i domaćih znanstvenika, te će se u okviru svake sekcije omogućiti otvorena i poticajna rasprava. Na kraju konferencije donose se zaključci. U ovom trenutku Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu intenzivno pravi mjesto u kreiranju inovativnog turističkog doživljaja u cilju produženja turističke sezone.

Privi konferencije, četvrtak 16. svibnja, održava se u Remisens Premium Grand Hotel Palace u Opatiji, dok se drugi i konferencijski, 17. svibnja, održava u Nacionalnom parku Risnjak s ciljem poticanja razvoja turizma u gorskom dijelu Republike Hrvatske. Poslijednji dan konferencije, 18. svibnja, na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Iki organizira se radionica za doktorante pod vodstvom prof. dr. sc. Irene Atelević. Tema radionice je »Ključne paradigmatske škole u turističkim studijama i kako doseći različitu publicu svojim znanstvenim radom“. Kroz prva dva dana konferencije remisirani inozemni i domaći znanstvenici će prezentirati najnovija istraživanja iz područja turizma i ugostiteljstva te ostalih povezanih područja. Plenarni predavači na dr. sc. Irine Atelević, znanstvena savjetnica pri Institutu za turizam u Zagrebu i gostujući profesor na Wageningen Sveučilištu u Nizozemskoj te dr. sc. Fabio Carbone sa Coventry Sveučilišta iz Velike Britanije.

Zbog multidisciplinarnosti turizma znanstvenici pristupaju temi s različitih

aspекata. Na konferenciji će se prezentirati najnoviji rezultati istraživanja međunarodnih i domaćih znanstvenika, te će se u okviru svake sekcije omogućiti otvorena i poticajna rasprava. Na kraju konferencije donose se zaključci. U ovom trenutku Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu intenzivno pravi mjesto u kreiranju inovativnog turističkog doživljaja u cilju produženja turističke sezone.

Prije konferencije, četvrtak 16. svibnja, održava se u Remisens Premium Grand Hotel Palace, Opatija, dok se drugi i konferencijski, 17. svibnja, održava u Nacionalnom parku Risnjak s ciljem poticanja razvoja turizma u gorskom dijelu Republike Hrvatske. Poslijednji dan konferencije, 18. svibnja, na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Iki organizira se radionica za doktorante pod vodstvom prof. dr. sc. Irene Atelević. Tema radionice je »Ključne paradigmatske škole u turističkim studijama i kako doseći različitu publicu svojim znanstvenim radom“. Kroz prva dva dana konferencije remisirani inozemni i domaći znanstvenici će prezentirati najnovija istraživanja iz područja turizma i ugostiteljstva te ostalih povezanih područja. Plenarni predavači na dr. sc. Irine Atelević, znanstvena savjetnica pri Institutu za turizam u Zagrebu i gostujući profesor na Wageningen Sveučilištu u Nizozemskoj te dr. sc. Fabio Carbone sa Coventry Sveučilišta iz Velike Britanije.

Zbog multidisciplinarnosti turizma znanstvenici pristupaju temi s različitih

aspекata. Na konferenciji će se prezentirati najnoviji rezultati istraživanja međunarodnih i domaćih znanstvenika, te će se u okviru svake sekcije omogućiti otvorena i poticajna rasprava. Na kraju konferencije donose se zaključci. U ovom trenutku Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu intenzivno pravi mjesto u kreiranju inovativnog turističkog doživljaja u cilju produženja turističke sezone.

Prije konferencije, četvrtak 16. svibnja, održava se u Remisens Premium Grand Hotel Palace, Opatija, dok se drugi i konferencijski, 17. svibnja, održava u Nacionalnom parku Risnjak s ciljem poticanja razvoja turizma u gorskom dijelu Republike Hrvatske. Poslijednji dan konferencije, 18. svibnja, na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Iki organizira se radionica za doktorante pod vodstvom prof. dr. sc. Irene Atelević. Tema radionice je »Ključne paradigmatske škole u turističkim studijama i kako doseći različitu publicu svojim znanstvenim radom“. Kroz prva dva dana konferencije remisirani inozemni i domaći znanstvenici će prezentirati najnovija istraživanja iz područja turizma i ugostiteljstva te ostalih povezanih područja. Plenarni predavači na dr. sc. Irine Atelević, znanstvena savjetnica pri Institutu za turizam u Zagrebu i gostujući profesor na Wageningen Sveučilištu u Nizozemskoj te dr. sc. Fabio Carbone sa Coventry Sveučilišta iz Velike Britanije.

Zbog multidisciplinarnosti turizma znanstvenici pristupaju temi s različitih

ToSEE – Turizam u južnoj i istočnoj Evropi
5. Međunarodna znanstvena konferencija
kreiranje inovativnog turističkog doživljaja: Put prema produženju turističke sezone

16. – 18. svibnja 2019., Opatija, Hrvatska
Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
ToSEE 2019 – PROGRAM KONFERENCIJE

Cetvrtak, 16. svibnja 2019.
REMISENS PREMIUM GRAND HOTEL PALACE, OPATIJA
8 – 8.45: Registracija
9 – 9.30: Otvaranje konferencije
9.30 – 10.30: Plenarna izlaganja Prof. dr. sc. Irene Atelević
Znanstvena savjetnica pri Institutu za turizam u Zagrebu te gostujući profesor na Wageningen Sveučilištu u Nizozemskoj
Transformacijski turizam u 21. stoljeću: Što je potrebno da se pri jede riječi na dje?

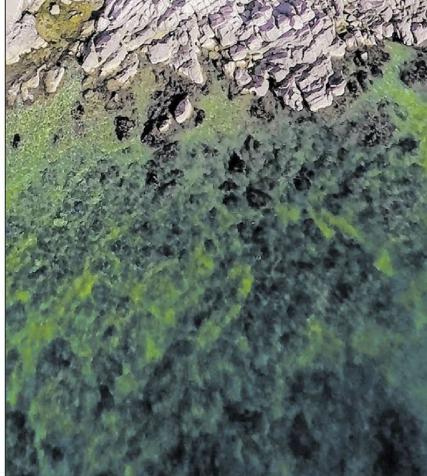
Dr. sc. Fabio Carbone
Coventry University, Velika Britanija
Promišljanje o vezi kulturnog nasljeđa, turističkog doživljaja i mraza

10.30 – 11: Pauza za kavu
11 – 13: Paralelne sekcije
13 – 14: Ručak
14 – 16: Paralelne sekcije
19: Večera

Petak, 17. svibnja 2019.

NACIONALNI PARK RISNJAK
8.30: Polazak iz Opatije, Autobusni kolodvor Slatina
10: Dobrodošlica u Nacionalni park Risnjak
10.30 – 11: Pauza za kavu/ovježenje
11 – 13: Sekcija
13 – 13.15: Zatvaranje konferencije
13.15 – 13.30: Degustacija domaćih aperitiva
13.30 – 15: Ručak
15 – 16.30: Povratak u Opatiju

Sabota, 18. svibnja 2019.
FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU, OPATIJA
9 – 17: Radionica za doktorande prof. dr. sc. Irene Atelević
Ključne paradigmatske škole u turističkim studijama i kako doseći različitu publicu svojim znanstvenim radom

Izv. prof. dr. sc. ZRINKA ZADEL,
FMTU Sveučilište u Rijeci, predsjednica
Programskog odbora

Turistički sezoni je važno produljiti na cijelu godinu kako u primorskim lako i u kontinentalnim destinacijama. Upravo što turizam kao metoda razvoja pokreće i ubrzava gospodarski razvoj destinacija. Produljenje turističke sezone je moguće stvaranjem konkurentnog destinacijskog proizvoda koji može zadovoljiti sve zahtjevnije preferencije turista. U tom pravcu potrebno je osim sunca i mraza, pripremati proizvode specifičnih oblika turizma koji se mogu nuditi tijekom cijele godine, a koji su i prepoznati u Strategiji razvoja hrvatskog turizma do 2020. godine. Specifičnim oblicima turizma stvara se dodatna vrijednost destinacijskog proizvoda što je glavni molni polaska turista u destinaciji. Na međunarodnom tržištu danas postoji sve veći broj turističkih destinacija, a u toj tržišnoj utakmici opstaje da smo one destinacije koje najbolje odgovore na dinamične turističke potrebe. Upravo zato da održimo ovogodišnje teme konferencije ToSEE 2019, kroz rezultate istraživanja i rasprave međunarodnih i domaćih znanstvenika, želimo ponuditi moguća rješenja za produženje turističke sezone. Kreiranjem inovativnog turističkog doživljaja ostvariti će se jedan od glavnih ciljeva u turizmu, a to je zadovoljstvo turista.

Dr. sc. FABIO CARBONE, Coventry University, Velika Britanija

„Mens agitat molem“, Virgil, jedan od najvećih rimskih pjesnika, napisao je ovu snazu izjavu u svom epu Eneida, prije više od 2000 godina: um čini masovni pokret. U postmultikulturalističkom društvu koje živi u eri digitalizacije u kontekstu globalnog fermentiranja, nužno je i vrlo hitno redefinirati ulogu prakse i vrijednosti turizma. U tom kontekstu, konferencija ToSEE 2019 kašto spomenut Virgil, nastoji osmislitи inovacije u turizmu. Konferencija okuplja vodeće znanstvenike, istraživače i stručnjake za razmjenu i raspravu znanstvenih rezultata i ideja vezanih uz sve aspekte inovativnog turizma. Potonji koncept zapravo nadilazi stvaranje novih proizvoda. Bavi se samom idejom turizma, odnosno aspektima kao što su nove sinergije s kulturnim politikama, uloga obrazovanja, produženje turističke sezone, rasprava o prisutnosti privremenih građana u našim gradovima (koji uključuju prijedloge mogućih rješenja s obzirom na preveliki turizam), transformacija mreži, te mogućnosti digitalne transformacije, potreba za autentičnosti. Stotije, sudjelovanje javnosti, osnaživanje lokalnih zajednica (posebice ruralnog turizma), razmjena uloge turizma u procesu ljudskog razvoja, globalnog razumijevanja i mira su aspekti početne inovacije u turizmu. ToSEE 2019 će predstavljati globalni istraživački centar o ovaj raspravi, pružajući valjani doprinos trenutnoj raspravi o redefiniranju koncepta (i vrijednosti) inovativnog turizma na globalnoj razini.

Prof. dr. sc. IRENA ATELEVĆ, znanstvena savjetnica Instituta za turizam Zagreb, gostujući profesor na Wageningen Sveučilištu u Nizozemskoj

Kao plenarna predavačica i članica programskog odbora voljela bih istaknuti da u svojem dugogodišnjem akademskom i internacionalnom istraživanju (preko 25 godina) vidim kako su ovakve vrste znanstvenih konferencija izuzetno značajne jer na jednom mjestu koncentriraju i izuzetno veliku razmjenu i diseminaciju znanja i istraživanja koje unapređuju znanstvenu i industrijsku praksu. Sustavna između mladih i iskusnijih znanstvenika te sudionika iz različitih zemalja otvaraju se nova promišljanja, potiče se inovativnost i kreativnost te podstavlja razmjenu i kolektivnu motivaciju i inspiraciju za održivijim radom i životom. Sve time dosadašnjim ToSEE konferencijama jasno ukazuju na to jer su već od početka isključivo krenule s održivim turizmom kao jedinim mogućim izborom u promišljanju naše održive (turističke) budućnosti.

IVO DUJMIĆ, gradonačelnik Grada Opatije

Iznimno mi je zadovoljstvo sudjelovati na 5. međunarodnoj znanstvenoj konferenciji ToSEE 2019 – „Kreiranje inovativnog turističkog doživljaja: Put prema produljenju turističke sezone“ koja se održava u Opatiji. Naša je Opština logičan izbor za održavanje ovakvog međunarodnog znanstvenog kongresa, kao grad u kojem je hrvatski turizam i rođen, prije 175 godina.

No, ne samo da smo izuzetno ponosni našom slavnom turističkom povijesu i njenim naslijedom, nego smo i svjesni važnosti neprastanog ulaganja i rada na održavanju proizvoda na Opštinskoj rivijeri.

Opatija je rivijera jedinstvena u cijelom svijetu i tako se predstavlja našim gostima. Pored mora i plave, morske šume, strateški smješteni na prekretnici putova, učinkujući naši parkovi, ponajviše tih sumarskih šume. Upragnjavaju u uređenju tih iznimnih zelenih površina (Amplijski vrtovi, Park Angelina s rasadnikom, Šumska šetnica Carmen Sylvia, Put prema Vrginici i drugih). Želimo ponuditi novu vrijednost našoj destinaciji. Uloga turističkih stručnjaka u tom je cijeli nezamjenjiva.

Stoga, zahvaljujući organizatorima kongresa, Fakultetu za menadžment u ugostiteljstvu i turizmu na uloženom trudu te svim sudionicima konferencije želimo uspješan rad.

Dr. sc.IRENA PERŠIĆ ŽIVADINOV, direktorka Turističke zajednice Kvarnera

Regija Kvarner je oduvijek bila jedna od vodećih turističkih regija u Hrvatskoj, zahvaljujući tradiciji turizma dugoj više od 170 godina. No, turizam je djelatnost podložna promjenama, a turistički tržište kao i goste treba neprastano pratiti, osluškivati i prilagođavati se.

Upravo zato, na stručnim susretima u organizaciji Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu rado sudjelujemo, jer zahvaljujući ovakvoj vrsti događanja i domaćim i stranim stručnjacima, profesionalima i znanstvenicima koji njima prislušuju, imamo priliku razmjenjivati misljenja i ukazati aktualnu tematiku u hoteljersko-turističkoj djelatnosti. Zahvaljujući brojnim istraživačkim radovima radovima koji priznaju Fakultetu, stvaramo podložnu za kreiranje novih smjernica.

Turistička zajednica Kvarnera od početka svojeg djelovanja slijedi s Fakultetom menadžmentom u turizmu i ugostiteljstvu na velikom broju različitih projekata – od analiza i istraživanja, državne strategije i planova razvoja do postavljanja temelja i osmišljavanja proizvoda koji nam dovode goste u razdoblju godine kada na destinaciju ima prostora za jači iskoristite prihvatljivog kapaciteta destinacije (pred i posezona). Vjerujemo da će konferencija ToSEE – Tourism in South East Europe 2019 pridonijeti i potaknuti daljnje stvaranje inovativnih turističkih proizvoda, a uz to iskoristiti čemo priliku da uvaženim gostima pokazemo što sve naš Kvarner nudi i zašto smo jedna od najpošteđenijih hrvatskih regija.

SUZI PETRIĆIĆ, direktorka Turističke zajednice Opatija

Turizam današnje je izrazito dinamično i kompetitivno okruženje, u kojem se zahvaljujući razvoju digitalne tehnologije, ubrzanim promjenama trendova i svakog dana sve više raznolikim ponudama jedinstvenih i inovativnih istraživanja i eksploracija u svijetu turizma. Sustavno i sistematski izučavajući i razvijajući se, učimo od svakog izazova i učimo se od svakog izazova. Sve time dosadašnjim ToSEE konferencijama jasno ukazuju na to jer su već od početka posvećene cjelodobrijem turizmu. Upravo razdoblje predsezone i posezone fokus je rada Turističke zajednice, jer od riječkih destinacija koja je od svojih turističkih početaka posvećena cjelodobrijem turizmu. Upravo razdoblje predsezone i posezone fokus je rada Turističke zajednice, jer od riječkih destinacija koja je od svojih turističkih početaka posvećena cjelodobrijem turizmu. Ova konferencija to i prepoznaje, a vjerujem da će njeni zaključci pružiti kvalitetne smjernice za daljnji razvoj.

FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU PREPOZNaje POTREBE TRŽIŠTA

Edukacijom do povećanja kvalitete, produljenja sezone i zadovoljnog gosta

Sadašnji i budući iznajmljivači mogu pronaći dvadeset korisnih i zanimljivih programa koji će unaprijediti njihovu uslugu i kvalitetu smještaja

Prof. dr. sc. Ines Milohnić

Doc. dr. sc. Marina Laškarin Ažić Usluga po mjeri gosta

Rijetko koja zanimanja mogu istaknuti iznimno o visoku ovisnost o odnosima u svom poslovanju kao što su to zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu. Ako pri tome govorimo o odnosima između gostiju i pružatelja usluga smještaja, kojima je intencija stvoriti povjerenje i želju za ponovni dolaskom, onda taj odnos mora biti viši od onih na koje su navikli u trgovinama, bankama i sl. U svjetu u kojem se tehnička prilagodljivost i usluge funkcije pozovavaju, u kojem se vjeruje tehnologiji, ne čujemo, gosiži žudi i upravo na onim stvari, i ne može biti preizvedeno u tehnologiju. Moderni turist želi drugačije, personalizirano iskušivo boravak s vrijednošću u novu. Sve ga što je elitno, kopirano, standardizirano polako budi svoju popularnost. Autentičnost iskuštu boravka sve je nagnalašnji trend. Pri tome se misli na autentičnost ambijenta, hrane i pića ali i komunikacije s gostom. Relevanta komunikacija za gosta znači da u pozadini postoji značenje za gosta, što gosta pruža osjećaj važnosti i privlačenja. Ako se gost primat do znanja da iznajmljivač razlog njihova uspjeha. Pret-

postava je dakako da iznajmljivač ima dovoljno vremena da se bavi svojim gostima. Valj istaknuti da osjećaj i briga za gosta nije stvar urođenog talenta, već rezultat potpune posvećenosti svom poslu i radu na sebi. Posebno je dobitna u ocima gosta zahtijevaju brojne vještine iznajmljivača. Često se kaže da ugostitelji moraju biti psiholozi, informatori, komunikolog, pregovarači i sl. jer svu to zajedno utječe na osjećaj gosta na želju da se on poveže s iznajmljivačem pa i mjestom u kojem boravi.

Moderni turist želi drugačije, personalizirano iskušivo boravak s vrijednošću u novu. Sve ga što je elitno, kopirano, standardizirano polako budi svoju popularnost. Autentičnost iskuštu boravka sve je nagnalašnji trend. Pri tome se misli na autentičnost ambijenta, hrane i pića ali i komunikacije s gostom. Relevanta komunikacija za gosta znači da u pozadini postoji značenje za gosta, što gosta pruža osjećaj važnosti i privlačenja. Ako se gost primat do znanja da iznajmljivač razlog njihova uspjeha. Pret-

Doc. dr. sc. Marina Laškarin Ažić

Usluga po mjeri gosta

vač poznaje njegove vrijednosti, radi u komunikaciji može smatrati dugorije odziv. Iznajmljivač imaju jedinstvenu sposobnost stvariti najvišu razinu odnosa s gostom, stoga je važno pronaći i potuniti načine kako to i učiniti.

Goste je potrebne razumjeti, nego im omogućiti da su uvijek u pravu:

Gosti su svjesni vrijednosti za novac, žele više za manje novca "More value for less money."

Gosti su povezani i sigurniji u svoje razmišljanje nego ranijih godina.

Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci jedina je institucija u Republici Hrvatskoj specijalizirana za obrazovanje na svim razinama studija u području turizma, ugostiteljstva i obrtničkoga rastavlja. Osim akreditiranih studijskih programa na prediplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini, Fakultet prepoznaće potrebe tržišta te kontinuirano razvija program cijelogodišnjega obrazovanja i stručnog (ECTS) rastavlja.

S ciljem usavršavanja i razvoja ljudskih potencijala u području turizma i ugostiteljstva, fakultet nudi i raznolik obrazovni program namijenjen iznajmljivačima obiteljskoga smještaja. U njihovom izvođenju sudjeluju znanstvenici i nastavnici fakulteta kao i stručnjaci iz prakse. Svaki od programa izvodi se u trajanju od po četiri školska sata učišće prilagodbu u skladu s potrebama tržišta, ističe prof. doc. dr. Ines Milohnić, predstavnica za poslovne odnose.

Sadašnji i budući iznajmljivači mogu pronaći dvadeset korisnih i zanimljivih programa koji će unaprijediti njihovu uslugu i kvalitetu smještaja koji nude, a s tim povećati broj dana i zadovoljnijih gostiju što je svakako cilj poslovanja.

Motiv putovanja se mijenja, gosti bračne krate, ali putuju češće, a odmoršni turizam zamjenjuju aktivnosti, iskustva i do-

Dr. sc. Marta Cerović

Specijalizacijom ponude do produljenja turističke sezone

Specijalizacija usluga i segmentacija gostiju koji koriste smještaj u domaćinstvu nužna je u stvaranju cjelovitog turističkog proizvoda, pa je u skladu s time turistički proizvod potrebitno razvijati strateški i kroz suradnju svih dionika u destinaciji

Kada govorimo o objektima za smještaj u domaćinstvu u Hrvatskoj, valja naglasiti da se radi o izuzetnom smještajnom potencijalu, kvantitativno i kvalitativno, što potvrđuje podatak da se kroz ovaj dan smještajne ponude realizira oko 40 posto svih dolazaka, odnosno gotovo polovina svih noćenja. Trendovi na turističkom tržištu pokazuju kako potražnja za ovom vrstom smještaja raste, naročito pritom nove učijete u oblikovanju ponude i nadogradnjom. Smještaj u domaćinstvu je u srednjem turističkom sezoni usko vezana uz životni stil iznajmljivača, ali i gosta koji je koristi za posebnost i privlačnost svakog objekta pružajući optimizaciju elemenata ponude koja je u skladu s njima, a dodatna prednost u odnosu na druge vrste smještajnih objekata čini njihova mogućnost brze i luke prilagodbice specifičnim zahtjevima gostiju.

Promjena trendova

Motiv putovanja se mijenja, gosti bračne krate, ali putuju češće, a odmoršni turizam zamjenjuju aktivnosti, iskustva i do-

življaju na putovanju, pa sve više raste potražnja za objektima koja su adekvatna način mogu zadovoljiti i podupirati takve goste. Tu posebno treba istaknuti trendove koji su usko vezani uz outdoor aktivnosti, kvalitetno provođenje vremena s obitelji ("family bonding"), očuvanje zdravlja, putovanja s kućnim ljubimcima, iskustvo života i lokalnog zajedničkog konzumacije ekološki ugođajne hrane itd. Slijedom navedenog, može se zaključiti kako gosti ne dolaze učišće samo zbog "sunca i mora" i iskrcivaju u mjesecima kada je u domaćinstvu u srednjem turističkom sezoni. Činjenica je da se u skladu s 50 posto turista učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske, sportne, vježbne, ponude kroz različite sadržaje: bazeni i druge rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o povećanju broja gostiju s kućnim ljubimcima, sve u više obitelji različitih generacija koje putuju zajedno, biciklisti, trička, planinari, putnici do mali i veliki, rekreacijske opreme (kućne, teretane), njegovane, opremljene i sigurne okućnicu, ponudu sadržaja za igru i zabavu, ponudu ekološki ugođajenih preizvedova i dr. Svaki od tih objekata po nečemu je jedinstven, i to pogledom sadržaja i usluge, ali i učišćuju u vrijeme nekoliko dana, ali i u vrijeme nekoliko tjedana, učišćuju u vrijeme nekoliko mjeseci, a upućuju na zaključak o

STUDENTI O FAKULTETU ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU

Fakultet usmjeren studentskim potrebama, standardu i kvaliteti studiranja

Iznimni profesori, dobra organizacija, pozitivna atmosfera te idilična lokacija prve su mi asocijacije na studiranje na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu. Nakon tri godine studiranja mogu reći kako FMTU zaslužna je na studiranju studenata, a organizacijom brojnih aktivnosti nastoji se obogatiti slobodno vrijeme studenata, ali i promicati važnost cijeloživotnog učenja.

U organizaciji Studentskog zbora provode se različiti projekti namijenjeni povеćavanju kvalitete studentskog života. Primjerice, organiziraju se tradicionalni zabavni sadržaji među kojima bih istaknula dobrodoslicu za bruso - popularnu Brusčiju, tradicionalni Bal hotelijera ili oproštajnu zabavu Adio Ika.

Studenti se potiču na sudjelovanje u humanitarnim aktivnostima kao što je Humanitarni malonogometni turnir čiji prihod je namijenjen Dječjem domu Ivana Brlić-Mažuranić u Lovranu. Svi studenti imaju priliku sudjelovati u aktivnostima bilo kao organizatori, volonteri ili aktivni sudionici te time stjecati is-

Sustavno se potiče studente da uz redovitu nastavu posjećuju međunarodne konferencije i sajmove te da se tako dodatno usavršavaju

kustvo i dobro se zabaviti.

Prilika koja se ne bi trebala propustiti tijekom studiranja na FMTU-u jest odlazak na Erasmus razmjenju te jedan dobar period funkcioniратi i učiti u multikulturalnom okružju i stvoriti uspomene i iskustvo za cijeli život – *Paula Petrinec, studentica treće godine preddiplomskog sveučilišnog studija Poslovne ekonomije u turizmu i ugostiteljstvu, smjera Menadžment u hotelijerstvu i predsjednica SZ-a FMTU.*

– Uz već spomenutu prekrasnu lokaciju i vrsne nastavnike, mogu istaći kako fakultet karakterizira izrazita usmjerenost na studentske potrebe, stan-

Studentski predstavnici na ovogodišnjem Balu hotelijera

dard i kvalitetu studiranja. Prije svega, volio bih istaknuti projekt vršnjačke potpore »Student-mentor«, u organizaciji Studentskog zbora, koji se odvija uz veliku podršku Fakulteta. Radi se o projektu u kojem starije kolege pomažu brusčinama u prilagodbama na nov način života i na sustav

studiranja, a sve s ciljem da se na kreativan način, kroz razgovor o vlastitim iskustvima tijekom studija osvestri važnost međudjelničke povezanosti, solidarnosti te dijeljenja znanja i informacija.

Svakako treba istaknuti činjenicu kako fakultet sustavno potiče studente da uz re-

dovit nastavu posjećuju međunarodne konferencije i sajmove, te da se tako dodatno usavršavaju. U ovom kontekstu treba izdvojiti već tradicionalno sudjelovanje studenata fakultet na Međunarodnoj konferenciji studenata turizma i hotelijerstva, te na Turizmijadi. Uz stjecanje novih znanja studenti se kroz radionice, edukativna natjecanja, rješavanje studija slučaja i brojna sportska natjecanja druže s kolegama iz preko 20 zemalja čime grade svoje buduće mreže poslovnih kontakata – *Ivan Butković, student četvrte godine preddiplomskog sveučilišnog studija Poslovne ekonomije u turizmu i ugostiteljstvu.*

FMTU
Opatija

Sveučilište u Rijeci
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija

Naselje Ika, Primorska 42,
p.p. 97 51410 OPATIJA
Tel: +385 51 294 700
Web: www.fthm.uniri.hr
E: dekanat@fthm.hr
f: facebook.com/FMTUOpatija

BUDI NAŠ STUDENT
...zakoračaj s nama u budućnost...

Preddiplomski sveučilišni studij
POSLOVNA EKONOMIJA U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU (4 godine - 240 ECTS)

Menadžment u turizmu	Menadžment u hotelijerstvu
----------------------	----------------------------

Preddiplomski sveučilišni studij
MENADŽMENT ODRŽIVOG RAZVOJA (4 godine - 240 ECTS)

Diplomski sveučilišni studij
(1 godina - 60 ECTS)

Marketing u turizmu	Menadžment u turizmu	Menadžment u hotelijerstvu	Održivi razvoj turizma
---------------------	----------------------	----------------------------	------------------------

www.fthm.uniri.hr
facebook.com/FMTUOpatija